

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ
բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2015թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ ատղիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության՝ (այսուհետև «Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ատղիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք ատղիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված ատղիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է ատղիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Ատղիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը

կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուրադյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Վահագն Փայան
Աուդիտի ղեկավար

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
15 ապրիլի 2016թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	26,560,094	19,963,393
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(19,532,662)	(14,644,628)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		7,027,432	5,318,765
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	2,346,183	1,932,257
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(676,735)	(571,819)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,669,448	1,360,438
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	1,494,738	1,378,532
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտաբաժնային փոխարկումներից զուտ վնաս		(219,683)	(660,302)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		785	55,984
Այլ եկամուտներ	9	1,504,848	1,233,006
Արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	10	(3,919,814)	1,337,283
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(3,048,924)	(2,742,008)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(762,019)	(754,384)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(73,636)	(52,197)
Այլ ծախսեր	12	(2,129,249)	(2,059,392)
Շահույթ մինչև հարկումը		1,543,926	4,415,725
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(300,148)	(967,169)
Տարվա շահույթ		1,243,778	3,448,556
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Պոզիտիվներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս		(215,364)	(952,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(19,082)	(52,925)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		46,889	201,058
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(187,557)	(804,231)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		1,056,221	2,644,325

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	24,110,724	30,712,361
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	6,107,036	2,657,160
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	6,360	535,130
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	217,937,837	196,920,540
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	1,733,061	165,768
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	27	21,473,387	21,156,779
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		450,462	-
Հիմնական միջոցներ	19	8,952,917	9,127,384
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	2,017,080	1,613,646
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	222,195	183,789
Բռնագանձված ակտիվներ	21	5,155,015	4,945,324
Այլ ակտիվներ	22	1,974,466	1,368,774
Ընդամենը ակտիվներ		290,140,540	269,386,655
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	14,672	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	64,730,346	82,171,310
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	24	12,467,687	12,542,801
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25	183,632,936	145,522,119
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		-	615,451
Այլ պարտավորություններ	26	673,699	969,995
Ընդամենը պարտավորություններ		261,519,340	241,821,676
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	28	22,907,500	22,907,500
Գլխավոր պահուստ		576,319	403,892
Այլ պահուստներ		603,784	791,341
Զբաղիչված շահույթ		4,533,597	3,462,246
Ընդամենը սեփական կապիտալ		28,621,200	27,564,979
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		290,140,540	269,386,655

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 69 էջերում, ստորագրվել են Բանկի Վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2016թ. ապրիլի 15-ին:

Արսեն Միքայելյան
 Վարչության նախագահ

Եսրիմե Մարգարյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Մարգարյան

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կողմնակցում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2014թ. հունվար 1-ի դրությամբ	17,500,000	309,357	1,124,150	471,422	5,515,725	24,920,654
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	5,407,500	-	-	-	(5,407,500)	-
Հատկացում պահուստին	-	94,535	-	-	(94,535)	-
Մեփականատերերի հետ գործարքներ	5,407,500	94,535	-	-	(5,502,035)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,448,556	3,448,556
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(952,364)	-	-	(952,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(52,925)	-	-	(52,925)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	201,058	-	-	201,058
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(804,231)	-	3,448,556	2,644,325
Հաշվեկշիռը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,907,500	403,892	319,919	471,422	3,462,246	27,564,979
Հատկացում պահուստին	-	172,427	-	-	(172,427)	-
Մեփականատերերի հետ գործարքներ	-	172,427	-	-	(172,427)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,243,778	1,243,778
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(215,364)	-	-	(215,364)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	(19,082)	-	-	(19,082)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	46,889	-	-	46,889
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(187,557)	-	1,243,778	1,056,221
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,907,500	576,319	132,362	471,422	4,533,597	28,621,200

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	1,543,926	4,415,725
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	835,655	806,581
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(17,535)	(25,458)
Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	3,919,814	(1,337,283)
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ օգուտ	(117,782)	(476,061)
Ստացվելիք տոկոսներ	(5,503,230)	(6,043,282)
Վճարվելիք տոկոսներ	665,371	438,440
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ վնաս	219,683	660,302
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում/նվազում գործառնական ակտիվներում)	1,545,902	(1,561,036)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(3,445,332)	111,405
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	646,552	-
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	27,929	2,848,505
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(18,528,365)	(36,435,194)
Բռնագանձված ակտիվներ	(209,691)	-
Այլ ակտիվներ	(1,065,991)	628,771
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(2,822,621)	(3,752,784)
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	136,143	(2,939,499)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	36,430,154	13,769,444
Այլ պարտավորություններ	(40,374)	448,749
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	12,688,978	(26,881,639)
Վճարված շահութահարկ	(1,357,578)	(276,084)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	11,331,400	(27,157,723)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(1,757,333)	(133,878)
Հիմնական միջոցների առք	(617,396)	(663,137)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(477,070)	(321,035)
Հիմնական միջոցների վաճառք	47,379	-
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,804,420)	(1,118,050)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում/(մարում)	(14,776,947)	30,812,618
Ստորադաս փոխառության մարում	-	(8,337,579)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(14,776,947)	22,475,039
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(6,249,967)	(5,800,734)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	30,712,361	36,581,512
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(351,670)	(68,417)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ժանոթ. 14)	24,110,724	30,712,361
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	21,056,864	13,920,111
Վճարված տոկոսներ	(18,867,291)	(14,206,188)

7-ից 69 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերությունը (նախկին «Հայինվեստբանկ ՓԲԸ») (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 1991թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N40 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card, Visa International քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 20 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 21 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 7 մասնաճյուղ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանրահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները, պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը այն հինական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկն ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառվել են 2015թ.՝ դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՄ 2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումներ*
- *ՖՀՄՄ 2011-2013թթ. տարեկան բարեփոխումներ*

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՄԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (2014)*՝ ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը, փոխարինելու *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ»*, *ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»* և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարրեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՍ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա.

- *ՖՀՄՄ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՄ 38 և ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*
- *Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը (ՖՀՄՄ 10, ՖՀՄՄ 12 և ՀՀՄՄ 28 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)*

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման

ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթի՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսիք են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	528.69	577.47

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ

կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են հայտնի կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված հաշիվներ: Բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած

ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտո ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ձախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյուաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են

Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքը կմնա ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքը կմնա ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքը կմնա ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքը կմնա պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեքը կմնա պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքը կմնա է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքը կմնա գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքը կմնա կորուստների հակադարձում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքը կմնա կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն` Բանկը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Բանկը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Բանկի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման զուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն` Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ շինությունների:

Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.33
Համակարգիչներ	3	33.3
Բանկոմատներ	10	10
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Սարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մատչելիությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ նույնքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարի հետո: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և/կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 15 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի

հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների սպաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրող փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատվանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.19 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաղիված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինները վճարվում են հարկված շահույթից և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն՝ հարկման ենթակա չեն:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 31):

Ներդրումային արժեքի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեքի դասակարգում են ՀՀ պետական (գանձապետական) պարտատոմսերը և ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեքի դասակարգումը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է համապատասխանաբար ֆինանսական արդյունքում և այլ համապարփակ եկամուտներում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված մնան ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից

կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ածանցյալ գործիքներ

Ակտիվ շուկայում չհաշվառվող ֆինանսական ածանցյալ գործիքների իրական արժեքները սահմանվում են գնահատման մեթոդների կիրառմամբ: Ածանցյալ գործիքների գնահատումը ներառվում է մեկ արժուքային տոկոսադրույքի սվոփի, բազմարժուքային տոկոսադրույքի սվոփի գործարքներում և փոխարժեքի ֆորվարդային պայմանագրերում: Այս գործարքների իրական արժեքը սահմանվում է որպես հաստատուն դեբիտորական պարտքերի և լողացող պարտավորության ներկա արժեքների միջև տարբերություն կամ հակառակը: Եթե գնահատման մեթոդները կիրառվում են իրական արժեքը սահմանելու համար, դրանք հաստատվում կամ պարբերաբար վերլուծության են ենթարկվում որակավորված մասնագետների կողմից՝ անկախ առաջացման պայմաններից: Այնքանով, որքանով գործնականում հնարավոր է, մոդելները կիրառում են միայն դիտարկելի տվյալները, այնուամենայնիվ, այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին պարտքային ռիսկն է (ինչպես սեփականատիրոջ, այնպես էլ պայմանագրային գործընկերոջ), փոփոխականությունները և կոռելյացիաները պահանջում են Ղեկավարության գնահատականը: Այս ապագա դրամական միջոցներից ցանկացածի գերազնահատումը և թերազնահատումը կարող է պահանջել այս ածանցյալների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտում:

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ

Համապատասխան ՖՀՄՍ 5-ի «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ», որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները պետք է չափվեն հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: Բանկն օգտվել է անկախ գնահատողի ծառայություններից այդ ակտիվների արժեքի որոշման համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մասնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 30):

Վարկերի և այլ փոխատվությունների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն

ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 29 ծանոթագրությունը:

Բանկի ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	23,369,433	17,206,325
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	1,029,434	993,172
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	180,962	156,582
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	1,571,624	1,283,749
Արժեզրկված ակտիվների զոտվ հաշվեգրված տոկոսներ	407,727	322,880
Այլ տոկոսային եկամուտներ	914	685
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	26,560,094	19,963,393
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,488,218	3,277,295
Ռեպո գործառնություններ	2,223,928	1,652,682
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	12,820,516	9,480,219
Ստորադաս փոխառություն	-	234,432
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	19,532,662	14,644,628

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Դրամարկղային գործառնություններ	286,943	224,989
Կոմունալ վճարումների ընդունում	19,979	16,614
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	294,565	309,956
Վարկերի սպասարկում	834,773	301,822
Վճարային քարտերով գործառնություններ	645,775	797,847
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	240,252	267,470
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	23,896	13,559
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	2,346,183	1,932,257
Դրամային փոխանցումներ	181,300	223,325
Դրամարկղային գործառնություններ	74,162	15,294
Վճարային քարտերով գործառնություններ	407,903	305,240
Այլ ծախսեր	13,370	27,960
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	676,735	571,819

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Արտարժույթային գործարքներից զուտ եկամուտ	1,063,155	889,210
Արժույթային սվոպից զուտ օգուտ	431,583	489,322
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,494,738	1,378,532

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,092,908	878,700
Շնորհներից եկամուտ (Ծանոթ. 26)	82	82
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	17,535	25,458
Բռնագանձված գույքի վաճառքից եկամուտ	208,093	-
Հաշիվների փակումից եկամուտ	4,120	82,548
Տեղեկանքների տրամադրումից եկամուտ	6,848	5,145
Վարկային և երաշխիքային հայտերի ընդունումից եկամուտ	18,112	33,428
Դրամային փոխանցումներից եկամուտ	52,451	39,396
Ինտերնետ բանկային ծառայություններից եկամուտ	35,765	29,627
Ավտոմեքենաների տեխնիկական կտրոնների տրամադրումից	31,995	25,632
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտ	5	67,829
Այլ եկամուտ	36,934	45,161
Ընդամենը այլ եկամուտներ	1,504,848	1,233,006

10 Արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (Ծանոթ. 17)	(4,214,082)	1,631,551
Այլ պահուստներ (Ծանոթ. 29)	294,268	(294,268)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	(3,919,814)	1,337,283

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և այլ փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	3,040,174	2,736,821
Այլ ծախսեր	8,750	5,187
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	3,048,924	2,742,008

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	36,216	10,236
Վարձակալության գծով ծախսեր	118,791	82,028
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	222,927	181,671
Գովազդի ծախսեր	160,220	130,102
Ապահովագրության գծով ծախսեր	39,178	23,553
Ներկայացուցչական ծախսեր	48,906	48,405
Պլաստիկ քարտերի ձեռք բերման և թողարկման ծախսեր	37,902	74,322
Իրավաբանական ծառայությունների ստացման ծախսեր	-	18,333
Ադմինիստրատիվ ծախսեր	376,900	512,285
Բռնագանձված ակտիվների վաճառքից վնաս	10,832	30,424
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	246,507	212,750
Համակարգչային ծրագրերի օգտագործման և սպասարկման ծախսեր	152,947	142,897
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	78,421	68,746
Անվտանգության գծով ծախսեր	172,178	177,922
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	232,054	165,179
Գրասենյակային ծախսեր	68,103	65,877
Գործուղման ծախսեր	63,505	60,644
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին վճարներ	27,085	22,172
Վճարված տուգանքներ	1,451	2,984
Այլ ծախսեր	35,126	28,862
Ընդամենը այլ ծախսեր	2,129,249	2,059,392

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ընթացիկ հարկ	291,665	990,788
Հետաձգված հարկ	8,483	(23,619)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	300,148	967,169

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2014թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	1,543,926		4,415,725	
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	308,785	20	883,145	20
Չհարկվող եկամուտներ	(65,226)	(4)	(13)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	64,030	4	40,406	1
Փոխարժեքային տարբերություն	25,144	2	30,252	1
Հարկվող եկամուտներ	1,597	-	24,207	-
Հարկվող ծախսեր	(21,465)	(1)	-	-
Հաշմանդամներ	(12,717)	(1)	(10,828)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	300,148	20	967,169	22

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	49,573	(14,377)	-	35,196
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	336,362	15,564	-	351,926
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	385,935	1,187	-	387,122
Այլ ակտիվներ	(10,202)	(15,563)	-	(25,765)
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	(79,981)	-	46,889	(33,092)
Հիմնական միջոցներ	(111,963)	5,893	-	(106,070)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(202,146)	(9,670)	46,889	(164,927)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	183,789	(8,483)	46,889	222,195

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	36,911	12,662	-	49,573
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	391,062	(54,700)	-	336,362
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	427,973	(42,038)	-	385,935
Այլ ակտիվներ	(16,430)	6,228	-	(10,202)
Պահուստներ	(53,536)	53,536	-	-
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	(281,039)	-	201,058	(79,981)
Հիմնական միջոցներ	(117,856)	5,893	-	(111,963)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(468,861)	65,657	201,058	(202,146)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(40,888)	23,619	201,058	183,789

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,972,241	5,314,769
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	8,319,510	22,594,935
Թղթակցային հաշիվներ այլ բանկերում	8,818,973	2,802,657
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	30,712,361

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 20%-ի չափով (2014թ.՝ համապատասխանաբար 2% և 20%): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 7,391,074 հազար դրամ գումարով (84%) կենտրոնացված են երկու բանկերում (2014թ.՝ 2,640,505 հազար դրամ (94%) կենտրոնացված երեք բանկում):

2015թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մարումներ գրավների բռնագանձման միջոցով 137,988 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 107,922 հազար դրամ):

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	400,000	220,000
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	3,447,049	1,706,759
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	1,452,036	-
Դեպոնացված միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	597,765	586,081
Այլ հաշիվներ	210,186	144,320
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,107,036	2,657,160

Վարկերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր հողվածում ներառված հաշիվները կենտրոնացված են երկու ֆինանսական կազմակերպությունում և կազմում են 2,529,638 հազար դրամ (73%) (2014թ.՝ 1,459,904 հազար դրամ (86%)) կենտրոնացված երկու ֆինանսական կազմակերպությունում):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեպոզիտները միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններ հողվածում ներառված գումարներն իրենից ներկայացնում են Բանկի գործառնությունների համար տեղաբաշխված երաշխիքային ավանդներ և ներառում են Մաստեր Բարդ վճարային համակարգին անդամակցության համար ստեղծված ավանդ 379,783 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 372,056 հազար դրամ), ինչպես նաև Visa վճարային համակարգին անդամակցության համար ստեղծված ավանդ 217,982 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 214,026 հազար դրամ) գումարով:

16 Ածանցյալ Ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալներ						
<i>Արտարժույթով պայմանագրեր</i>						
Սվոփեր-արտաքին	3,870,000	6,360	14,672	5,284,830	535,130	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	3,870,000	6,360	14,672	5,284,830	535,130	-

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	132,949,308	127,076,875
Ֆակտորինգ	286,509	288,029
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	15,805,575	14,952,546
Օվերդրաֆտներ և վարկային գծեր	53,123,204	35,047,628
Վարկային քարտերով տրամադրված վարկեր	21,171,199	23,486,511
Երաշխիքներ	727,762	619,087
Ֆինանսական վարձակալություն	293	692
	224,063,850	201,471,368
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(6,126,013)	(4,550,828)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	217,937,837	196,920,540

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 17,421,439 հազար դրամ (2014թ.՝ 12,378,568 հազար դրամ):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 11.13% (2014թ.՝ 15.22%) և ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար՝ 7.25% (2014թ.՝ 9.76%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը: Այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 5,155,015 հազար դրամ (2014թ.՝ 4,945,324 հազար դրամ) (Տես՝ ծանոթագրություն 21): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 42,681,389 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 19%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2014թ.՝ 53,313,484 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 26%-ը): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 429,610 հազար դրամ (2014թ.՝ 553,678 հազար դրամ):

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնք վերագրավադրվել են այլ կազմակերպություններում որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, կազմում է 12,467,687 հազար դրամ (2014թ.՝ 12,542,801 հազար դրամ) (Ծանոթ. 24, 27):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արդյունաբերություն	39,318,536	34,042,780
Գյուղատնտեսություն	6,751,749	4,758,146
Շինարարություն	23,542,747	17,287,299
Առևտուր	46,718,460	41,805,113
Սպառողական	40,589,587	35,946,997
Հիփոթեքային	13,615,118	13,696,355
Այլ	53,527,653	53,934,678
	224,063,850	201,471,368
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(6,126,013)	(4,550,828)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	217,937,837	196,920,540

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ տնտեսության ճյուղերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015							
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1 դրությամբ	844,060	435,107	172,873	1,949,159	359,470	136,964	653,195	4,550,828
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(368,760)	(89,107)	629,745	(261,698)	3,452,497	488,222	363,183	4,214,082
Դուրսգրում	(57,211)	(219,279)	(32,687)	(118,011)	(2,074,577)	(288,325)	(21,599)	(2,811,689)
Վերադարձ	4,857	33,748	-	9,471	98,670	23,652	2,394	172,792
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Անհատական արժեզրկում	33,617	95,364	549,107	1,153,756	81,461	51,114	470,089	2,434,508
Խմբային արժեզրկում	389,329	65,105	220,824	425,165	1,754,599	309,399	527,084	3,691,505
	422,946	160,469	769,931	1,578,921	1,836,060	360,513	997,173	6,126,013
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	385,617	241,247	1,460,408	4,202,036	89,262	137,460	819,262	7,335,292

2014

Հազար ՀՀ դրամ

	Արդյունա- բերություն	Գյուղատըն- տեսություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Սպառո- ղական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1 դրությամբ	713,832	273,852	678,139	2,405,362	205,726	141,222	251,706	4,669,839
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	83,590	(16,728)	(548,275)	(1,479,021)	(2,620)	32,917	298,586	(1,631,551)
Դուրսգրում	(6,641)	(31,340)	-	(1,663)	(514,655)	(72,888)	(5,489)	(632,676)
Վերադարձ	53,279	209,323	43,009	1,024,481	671,019	35,713	108,392	2,145,216
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>844,060</u>	<u>435,107</u>	<u>172,873</u>	<u>1,949,159</u>	<u>359,470</u>	<u>136,964</u>	<u>653,195</u>	<u>4,550,828</u>
Անհատական արժեզրկում	515,861	219,601	-	1,582,646	-	-	117,059	2,435,167
Խմբային արժեզրկում	328,199	215,506	172,873	366,513	359,470	136,964	536,136	2,115,661
	<u>844,060</u>	<u>435,107</u>	<u>172,873</u>	<u>1,949,159</u>	<u>359,470</u>	<u>136,964</u>	<u>653,195</u>	<u>4,550,828</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>1,222,838</u>	<u>695,528</u>	-	<u>5,153,953</u>	-	-	<u>320,942</u>	<u>7,393,261</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆիզիկական անձիք	54,605,109	54,741,920
Մասնավոր ձեռնարկություններ	161,309,977	136,859,127
Անհատ ձեռնարկատերեր	4,174,220	3,266,296
Պետական ձեռնարկություններ	3,691,290	6,342,744
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	283,254	261,281
	<u>224,063,850</u>	<u>201,471,368</u>
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(6,126,013)	(4,550,828)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	<u>217,937,837</u>	<u>196,920,540</u>

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային վարկեր	12,027,766	12,013,203
Վարկային քարտեր	21,155,320	23,467,456
Սպառողական վարկեր	1,838,823	1,794,578
Ոսկու վարկեր	12,704,941	10,422,897
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	129,165	245,401
Այլ	6,749,094	6,798,385
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	<u>54,605,109</u>	<u>54,741,920</u>

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	293	692
	293	692
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	293	692

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 147 հազար դրամ (2014թ.՝ 346 հազար դրամ):

Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսադրույքը կազմում է 19%:

Ինչպես նշված է 31 ծանոթագրությունում, 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը տես 33 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 34 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 30 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	10,964	11,457
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	10,093	10,093
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	1,136,455	136,958
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	532,125	-
Հաշվեզրված տոկոսներ	43,424	7,260
Ընդամենը ներդրումներ	1,733,061	165,768

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա, և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	8.26-16.90%	2017-2032	7.10-16.40%	2015-2032
Ոչ պետական պարտատոմսեր	7.50-9.50%	2017-2018	-	-

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 9,005,700 հազար դրամ իրական արժեքով (2014թ.՝ 8,613,978 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չզերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 27):

19 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգչային տեխնիկա	Այլ հիմնական միջոցներ	Վարձ. հիմն. միջ. գծով կապ.ներդ.	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵԹ							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,572,786	458,302	260,020	2,737,074	779,275	30,399	11,837,856
Ավելացում	1,733	42,059	-	234,111	297,256	87,978	663,137
Օտարում	-	-	(6,363)	(27,841)	(889)	-	(35,093)
Վերադասակարգում	-	(350)	-	(405)	755	-	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,574,519	500,011	253,657	2,942,939	1,076,397	118,377	12,465,900
Ավելացում	3,991	41,423	44,764	340,122	131,137	55,959	617,396
Օտարում	-	(562)	(74,868)	(1,245)	(1,958)	(1,959)	(80,592)
Վերադասակարգում	-	-	-	460	(460)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,578,510	540,872	223,553	3,282,276	1,205,116	172,377	13,002,704
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	311,729	120,034	1,710,537	450,510	18,544	2,611,354
Մաշվածության ծախս	290,106	64,472	49,758	220,186	128,414	1,448	754,384
Օտարում	-	-	(6,363)	(20,858)	(1)	-	(27,222)
Վերադասակարգում	-	(192)	-	-	192	-	-
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	290,106	376,009	163,429	1,909,865	579,115	19,992	3,338,516
Մաշվածության ծախս	290,495	54,001	38,085	219,592	156,009	3,837	762,019
Օտարում	-	(524)	(48,411)	(80)	(1,733)	-	(50,748)
Վերադասակարգում	-	-	-	274	(274)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	580,601	429,486	153,103	2,129,651	733,117	23,829	4,049,787
ՄՆԱՑՈՂԱՅԻՆ ԱՐԺԵԹ							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,997,909	111,386	70,450	1,152,625	471,999	148,548	8,952,917
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,284,413	124,002	90,228	1,033,074	497,282	98,385	9,127,384
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,572,786	146,573	139,986	1,026,537	328,765	11,855	9,226,502

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի վերագնահատումը կատարվել է 31 դեկտեմբերի 2013թ. դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատման աճ 589,278 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքի գնահատման համար դեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի դեկավարության գնահատմամբ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2015թ. դրությամբ կկազմեր 6,428,095 հազար դրամ (2014թ.՝ 6,691,946 հազար դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 123,088 հազար դրամ (2014թ.՝ 117,505 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 288,044 հազար դրամ (2014թ.՝ 137,239 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2014թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ (2014թ.՝ նույնպես) հիմնական միջոցների գնման գծով:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Կապիտալ ներդրումներ	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ					
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,085,719	147,318	96,777	52,837	1,382,651
Ավելացում	237,677	28,353	41,627	13,378	321,035
Օտարում	(8,948)	-	-	-	(8,948)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,314,448	175,671	138,404	66,215	1,694,738
Ավելացում	431,813	33,000	3,233	9,024	477,070
Օտարում	(7,380)	-	-	-	(7,380)
Վերադասակարգում	88,208	48,582	(136,790)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,827,089	257,253	4,847	75,239	2,164,428
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ					
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,714	338	-	-	34,052
Օտարում	(5,157)	-	-	-	(5,157)
Մասհանումներ	50,260	1,937	-	-	52,197
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	78,817	2,275	-	-	81,092
Օտարում	(7,380)	-	-	-	(7,380)
Մասհանումներ	63,548	9,930	-	158	73,636
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	134,985	12,205	-	158	147,348
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ					
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,692,104	245,048	4,847	75,081	2,017,080
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,235,631	173,396	138,404	66,215	1,613,646
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,052,005	146,980	96,777	52,837	1,348,599

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվներ առկա չեն (2014թ.՝ նույնպես):

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների (2014թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի պայմանագրային պարտավորություններ 31,525 հազար դրամ (2014թ.՝ չունի) արտոնագրերի գնման գծով:

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում տարվա ընթացքում ձեռք բերված ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	4,207,967	3,957,991
Այլ	947,048	987,333
Ընդամենը	5,155,015	4,945,324

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	904,024	635,326
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	635,326
Կանխավճարներ	371,623	-
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	124	-
Նկարներ	47,050	47,050
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	18,207	12,656
Թանկարժեք մետաղներ	144,762	457,924
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	626	504
Պահեստ	456,005	212,138
Այլ	32,045	3,176
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,070,442	733,448
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,974,466	1,368,774

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	27,922,941	42,699,888
Ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	15,824,157	15,800,750
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	73,024	30,421
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	6	6
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	-	2,902,261
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	20,910,218	20,737,984
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	64,730,346	82,171,310

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը և ավանդները էական կենտրոնացումներ չունեն (2014թ.՝ նույնպես):

Բանկերից բոլոր ավանդները և վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ներկայացնում են Եվրասիական Չարզացման Բանկից ստացված վարկերը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմել են 8.01% (2014թ.՝ 8.66%), ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտավորությունների համար՝ 7.61% (2014թ.՝ 7.29%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

24 Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություններից ստացված արժեթղթեր	12,467,687	12,542,801
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	12,467,687	12,542,801

Նշված պարտավորությունները առաջացել են հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթերի ռեպո համաձայնագրերով վերագրավադրման հետևանքով: Տես ծանոթ. 17:

25 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարություն		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	47,330	26,618
Ստացված վարկեր	3,097,805	4,399,990
	3,145,135	4,426,608
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	29,259,757	19,635,149
Ժամկետային ավանդներ	14,059,697	19,043,206
	43,319,454	38,678,355
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	9,782,821	7,265,150
Ժամկետային ավանդներ	127,385,526	95,152,006
	137,168,347	102,417,156
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	183,632,936	145,522,119

Հաճախորդների ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույք:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված է Համաշխարհային բանկի «Գյուղացիական բարեփոխումների» ծրագրի շրջանակներում և Գյուղացիական ֆինանսավորման կառույց ԾԻԳ-ից ներգրավված 705,487 հազար դրամ վարկը (2014թ.՝ 791,490 հազար դրամ), «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ՊՈԱԿ-ից ներգրավված 28,642 հազար դրամ վարկը (2014թ.՝ 67,178 հազար դրամ), ինչպես նաև Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման» ծրագրի շրջանակում ստացված վարկերը 2,321,103 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 3,511,629 հազար դրամ):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ավանդներում ներառված են ժամկետային ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված ակրեդիտիվների և երաշխիքների գծով 14,303,074 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 30,893,795 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 30) կազմում է 42,279,678 հազար դրամ (2014թ.՝ 41,678,242 հազար դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների (բացառությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունների) ընդհանուր գումարի 23.4% (2014թ.՝ 29.5%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են 3.00-20.03% (2014թ.՝ 3-17.23%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 1.51-17.13% (2014թ.՝ 2.49-10.47%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

26 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	218,582	241,287
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	148,683	109,313
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	350,600
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	224,634	266,129
Պահուստներ	-	294,268
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	526	629
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	1,873	1,955
Գործառնական այլ պարտավորություններ	462	-
Այլ	78,939	56,414
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	306,434	619,395
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	673,699	969,995

Ակտիվների վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,955	2,037
Եկամտի ճանաչում (Ծանոթ.9)	(82)	(82)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,873	1,955

27 Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2015	2014	2015	2014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (Ծանոթ. 17)	12,467,687	12,542,801	8,764,485	12,505,820
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ (Ծանոթ. 18)	9,005,700	8,613,978	12,145,733	8,232,164
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (Ծանոթ. 23)	21,473,387	21,156,779	20,910,218	20,737,984

28 Սեփական կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 22,907,500 հազար դրամ (2014թ.՝ 22,907,500 հազար դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 35,000 սովորական բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը 654.5 հազար դրամ անվանական արժեքներով:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի միակ բաժնետերն է Վիտալի Գրիգորյանը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը իրավունք ունի ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2015թ. ընթացքում Բանկը չի ավելացրել բաժնետիրական կապիտալը (2014թ.՝ 5,407,500 հազար դրամ):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է բաժնետիրոջ կողմից ՀՀ դրամով և նա իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել կապիտալը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքի, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

29 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Գեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	7,533,425	7,275,608
Ակրեդիտիվներ	168,430	-
Տրամադրված երաշխիքներ	18,724,709	21,376,978
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	371,660	299,291
	26,798,224	28,951,877
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների պահուստ	-	(294,268)
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	26,798,224	28,657,609

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարով:

Այլ պահուստների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	294,268	-
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(294,268)	294,268
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	294,268

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով՝ Բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	120,439	74,542
1-5 տարի	426,151	238,285
5 տարուց ավելի	346,557	226,620
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	893,147	539,447

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթ. 19, 20-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն իրականացրել է աշխատակիցների ազնվության, շինությունների, փոխադրումների, կեղծված չեկերի, կեղծ արժեթղթերի և արժույթի, գրասենյակային պարունակության, համակարգչային հանցագործությունների, տնօրենի և պաշտոնատար անձանց պատասխանատվության և մասնագիտական պատասխանատվության ապահովագրություն:

Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

30 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՌԴ- քաղաքացի գործարար Վիտալի Սարգսի Գրիգորյանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	-	105,000	-	225,199
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	-	1,800,000	-	360,000
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	-	(507,000)	-	(480,199)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	1,398,000	-	105,000
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	22,694	2,858,725	61,448	1,236,265
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	638,186	2,995,724	253,844	4,802,397
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(638,047)	(4,585,159)	(292,598)	(3,179,937)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	22,833	1,269,290	22,694	2,858,725
Արժեզրկումից պահուստ	(229)	(12,693)	(227)	(28,587)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,604	1,256,597	22,467	2,830,138
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	149,435	679,055	-	26,579
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	3,079,309	50,838,366	20,930,246	36,031,245
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(3,210,981)	(50,878,003)	(20,780,811)	(35,378,769)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,763	639,418	149,435	679,055
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ	7,549	235,504	3,849	136,145
Տոկոսային ծախսեր	(14,534)	(219,987)	(9,559)	(64,894)
Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	2	(15,894)	(387)	16,224

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 15 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7-24% (2014թ.՝ 9-22%, 1-ից 9 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ գույքով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	330,375	340,211
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	330,375	340,211

31 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես, օրինակ, վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի, գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Բանկի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

31.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

2015թ. դեկտեմբերի
 31-ի դրությամբ

				2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	24,110,724	-	24,110,724	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	6,107,036	-	6,107,036	6,107,036
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	217,937,837	-	217,937,837	217,937,837
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	904,024	-	904,024	904,024
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	64,730,346	-	64,730,346	64,730,346
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	183,632,936	-	183,632,936	183,632,936
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	367,265	-	367,265	367,265

Հազար ՀՀ դրամ

2014թ. դեկտեմբերի
 31-ի դրությամբ

				2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	30,712,361	-	30,712,361	30,712,361
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	2,657,160	-	2,657,160	2,657,160
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	196,920,540	-	196,920,540	196,920,540
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	635,326	-	635,326	635,326
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	82,171,310	-	82,171,310	82,171,310
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	145,522,119	-	145,522,119	145,522,119
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	350,600	-	350,600	350,600

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և ստորադաս փոխառություններ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է

տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 6.0% մինչև 24% տարեկան (2014թ.՝ 6.5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

31.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	6,360	-
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	1,712,004	-
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	21,473,387	-
ԸՆԴՊԱՄՆՆԸ	-	23,191,751	-
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	14,672	-
Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ	-	12,467,687	-
ԸՆԴՊԱՄՆՆԸ	-	12,482,359	-
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	10,709,392	-

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	535,130	-	535,130
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	144,218	-	144,218
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	21,156,779	-	21,156,779
Ընդամենը	-	21,836,127	-	21,836,127
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեթղծ հաշվառվող պարտավորություններ	-	12,542,801	-	12,542,801
Ընդամենը	-	12,542,801	-	12,542,801
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	9,293,326	-	9,293,326

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել և մախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծանոթ. 18-ը:

31.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Հող և շենքեր	-	-	7,578,510	7,578,510
Ընդամենը	-	-	7,578,510	7,578,510
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	7,578,510	7,578,510

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Շենքեր	-	-	7,574,519	7,574,519
Ընդամենը	-	-	7,574,519	7,574,519
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	-	7,574,519	7,574,519

իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբից մինչև վերջ կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,574,519	7,574,519
Առք	3,991	3,991
	<u>7,578,510</u>	<u>7,578,510</u>
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>7,578,510</u>	<u>7,578,510</u>
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	<u>7,578,510</u>	<u>7,578,510</u>

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,572,786	7,572,786
Առք	1,733	1,733
	<u>7,574,519</u>	<u>7,574,519</u>
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>7,574,519</u>	<u>7,574,519</u>
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	<u>7,574,519</u>	<u>7,574,519</u>

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ հողին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2013թ.:

Նշանակալի շրջադարձի ներդրումը՝ վերոնշյալ հողին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

32 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված ֆինանսական գործիքներ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ.17)	15,805,575	-	15,805,575	(12,467,687)	3,337,888
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ.23)	(20,910,218)	-	(20,910,218)	21,473,387	563,169
Հազար ՀՀ դրամ					
	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված ֆինանսական գործիքներ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ.17)	14,952,546	-	14,952,546	(12,542,801)	2,409,745
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ.23)	(20,737,984)	-	(20,737,984)	21,156,779	418,795

33 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 34.3-ում.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթաանդա-գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	-	-	24,110,724	-	-	-	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,188,856	5,833	459,848	4,654,537	454,734	997,765	1,452,499	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360	-	-	-	6,360
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	44,208,321	20,182,555	33,985,742	98,376,618	93,869,324	25,691,895	119,561,219	217,937,837
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	34,462	8,962	43,424	1,668,580	21,057	1,689,637	1,733,061
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,284,635	7,747,353	3,855,350	12,887,338	2,219,308	6,366,741	8,586,049	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	-	-	904,024	-	-	-	904,024
	74,702,920	27,970,203	38,309,902	140,983,025	98,211,946	33,077,458	131,289,404	272,272,429
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒ-ԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-	-	14,672	-	-	-	14,672
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	36,968,298	2,992,110	9,769,925	49,730,333	9,528,695	5,471,318	15,000,013	64,730,346
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	1,284,635	7,359,555	3,823,497	12,467,687	-	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,258,168	21,746,650	84,491,241	157,496,059	26,135,172	1,705	26,136,877	183,632,936
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	-	-	367,265	-	-	-	367,265
	89,893,038	32,098,315	98,084,663	220,076,016	35,663,867	5,473,023	41,136,890	261,212,906
Զուտ Դիրք	(15,190,118)	(4,128,112)	(59,774,761)	(79,092,991)	62,548,079	27,604,435	90,152,514	11,059,523
Կուտակված ճեղքվածք	(15,190,118)	(19,318,230)	(79,092,991)		(16,544,912)	11,059,523		

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրազումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրազումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,712,361	-	-	30,712,361	-	-	-	30,712,361
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	731,602	-	202,833	934,435	916,644	806,081	1,722,725	2,657,160
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	535,130	535,130	-	-	-	535,130
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	26,813,363	24,630,788	45,973,354	97,417,505	77,712,142	21,790,893	99,503,035	196,920,540
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	7,260	-	7,260	-	158,508	158,508	165,768
Հետգնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթեր	493,767	206,260	1,923,359	2,623,386	4,378,117	14,155,276	18,533,393	21,156,779
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	455,658	-	179,668	635,326	-	-	-	635,326
	<u>59,206,751</u>	<u>24,844,308</u>	<u>48,814,344</u>	<u>132,865,403</u>	<u>83,006,903</u>	<u>36,910,758</u>	<u>119,917,661</u>	<u>252,783,064</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	54,571,218	1,478,252	15,640,746	71,690,216	4,743,933	5,737,161	10,481,094	82,171,310
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	12,542,801	-	-	12,542,801	-	-	-	12,542,801
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,878,426	6,577,705	87,364,385	121,820,516	23,698,693	2,910	23,701,603	145,522,119
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	109,313	-	241,287	350,600	-	-	-	350,600
	<u>95,101,758</u>	<u>8,055,957</u>	<u>103,246,418</u>	<u>206,404,133</u>	<u>28,442,626</u>	<u>5,740,071</u>	<u>34,182,697</u>	<u>240,586,830</u>
Զուտ դիրք	<u>(35,895,007)</u>	<u>16,788,351</u>	<u>(54,432,074)</u>	<u>(73,538,730)</u>	<u>54,564,277</u>	<u>31,170,687</u>	<u>85,734,964</u>	<u>12,196,234</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(35,895,007)</u>	<u>(19,106,656)</u>	<u>(73,538,730)</u>		<u>(18,974,453)</u>	<u>12,196,234</u>		

34 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականության հիմնական նպատակներն են բացահայտել, գնահատել և կառավարելի դարձնել բոլոր այն հնարավոր ռիսկերը, որոնք անմիջականորեն առնչվում են Բանկի գործունեության հետ, օժանդակել Բանկի ղեկավարությանը կայացնել հնարավորինս օպտիմալ որոշումներ, նպաստել Բանկի գործունեության ռազմավարական և մարտավարական իրատեսական պլանավորմանը, հաշվի առնելով ռիսկ/եկամտաբերություն ընդունելի հարաբերակցության սկզբունքները՝ ստանձնել կառավարելի ռիսկեր, սահմանել ռեսուրսների տեղաբաշխման նախընտրելի ոլորտները, ապահովել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված նորմատիվների, ինչպես նաև Բանկի կողմից սահմանված ներբանկային նորմատիվների պահպանումը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը բխում է հետևյալ հիմնական սկզբունքներից.

- ✓ Ռիսկերի կառավարումը պետք է լինի կանխարգելող և հիմնավորված.
- ✓ Ռիսկերը պետք է հնարավորինս ամբողջությամբ բացահայտվեն, օբյեկտիվորեն գնահատվեն և արդյունավետորեն կառավարվեն.
- ✓ Բացահայտված ռիսկերին արձագանքելիս ռիսկերի կառավարման/հսկողության ծախսերը և անցանկալի դեպքերի ի հայտ գալու հետևանքները պետք է կշռվեն ռիսկի նվազեցման արդյունքում ակնկալվող օգուտների հետ.
- ✓ Ռիսկերի կառավարումը կարող է ներառել այնպիսի մոտեցումներ, ինչպիսիք են՝ ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված ընթացակարգերը, ռիսկի փոխանցումը երրորդ անձանց, օրինակ՝ ապահովագրության միջոցով, և ռիսկերի ընդունումը, երբ դրանց նվազեցման ծախսերը գերազանցում են գնահատված կորուստները կամ դրանց նվազեցումը գործնականորեն անհնար է: Այս նպատակով սահմանվում է ռիսկի ընդունելի մակարդակը:

Բանկի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը թույլ է տալիս հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը՝ ապահովելով շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության ընդունելի մակարդակ:

Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում պատշաճ ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման, կենսագործունեության և արդյունավետության համար պատասխանատու են Բանկի խորհուրդը, Վարչությունն ու Վարչության նախագահը, Բանկի ղեկավարները՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ներքին իրավական ակտերով սահմանված իրենց պարտականությունների շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում
Բանկում ռիսկերի կառավարման քաղաքականության իրականացման համար պատասխանատու են Բանկի Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից շարունակաբար վերահսկվում են Բանկի ստանձնած ռիսկերի մակարդակները և դրանց գծով նախանշված սահմանաչափերի պահպանումը, տարբեր սթրես-թեստերի իրականացման միջոցով գնահատվում են հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման (նաև այլ շահագրգիռ ստորաբաժանումների) կողմից ներկայացվող Բանկի գործունեությանն առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ հաշվետվությունները, վերլուծություններն ու առաջարկությունները քննարկվում են Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի նիստերին և ներկայացվում են Բանկի վարչությանը՝ համապատասխան որոշում ընդունելու նպատակով:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի վարչության կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի վարչության անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհուրդ:

Ռիսկերի բնորոշում և գնահատում

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Բանկը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, գնային, մրցակցային և ֆորսմաժորային ռիսկերը:

Ներքին ռիսկերն են՝ վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, գործառնական, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկ

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը կատարում է Բանկի կոնտրազենտ արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների պարբերական մոնիտորինգ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում:

Մրցակցային ռիսկ

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը Բանկում իրականացվում է քիզնես ստորաբաժանումների և Մարքեթինգային հետազոտությունների բաժնի կողմից, պարբերաբար պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Ֆորսմաժորային ռիսկ

ISO 27001-2005-ի պահանջներին համապատասխան Բանկն ունի սերվերային պահուստային կենտրոն: Կենտրոնի տեղակայվածությունը Բանկի գլխավոր գրասենյակից դուրս, հեռու տարածքում, թույլ կտա ապահովել Բանկի գործունեությունը ֆորսմաժորային իրավիճակների ժամանակ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկերի կառավարման գլխավոր խնդիրը Բանկի համար հանդիսանում է վարկային ռիսկերի ժամանակին բացահայտումը, գնահատումը և դրանց նվազեցման ուղղությամբ համապատասխան քայլերի իրականացումը:

Բանկում վարկային ռիսկը գնահատվում է ինչպես յուրաքանչյուր վարկառուի, այնպես էլ ամբողջ վարկային պորտֆելի գծով: Բանկի կողմից մշակված համապատասխան մեթոդաբանության համաձայն՝ նախքան վարկի տրամադրումը, գնահատվում է պոտենցիալ վարկառուի վարկունակությունը: Վարկային ռիսկի կանխարգելման տեսանկյունից, վարկավորման ժամանակ էապես կարևորվում է այնպիսի սկզբունքների պահպանումը, ինչպիսիք են վարկի ապահովվածությունն ու նպատակայնությունը: Վարկի տրամադրումից հետո, վարկային պայմանագրի գործողության ամբողջ ընթացքում, Բանկի կողմից իրականացվում է վարկի մոնիթորինգ՝ վարկառուի վճարունակությունը և վարկի ապահովվածությունը պարբերաբար գնահատելու և հնարավոր վարկային ռիսկի զսպման ուղղությամբ համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու նպատակով: Պարբերաբար վերլուծության է ենթարկվում նաև Բանկի ընդհանուր վարկային պորտֆելը ըստ տնտեսության ճյուղերի, հաճախորդների և վարկատեսակների՝ պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան և որակը ապահովելու նպատակով:

Վարկային ռիսկի զսպման գործում Բանկում խիստ կարևորվում է նաև Վարկային կոմիտեի գործունեությունը: Վարկային կոմիտեն հանդիսանում է Բանկի վարկային քաղաքականությունն իրականացնող մարմին, որի նպատակն է Բանկի վարկային գործունեության կառավարումը և որակյալ վարկային պորտֆելի ձևավորումը: Վարկային կոմիտեի հիմնական խնդիրն է կայացնել վարկային ռիսկ պարունակող գործարքների իրականացման և սպասարկման հետ կապված մասնագիտական կոլեգիալ արձանագրային կամ վերջնական որոշում:

Իրացվելիության ռիսկ

Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է՝ ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց լուրջ հիմնախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:

Բանկում սահուն իրացվելիության ապահովման և իրացվելիության ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պասիվների փոխհամաձայնեցված կառավարում՝ ապահովելով.

- ✓ բարձր իրացվելի ակտիվների բավարար առկայություն,
- ✓ ռեսուրսների կայունություն,
- ✓ ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ընդունելի սահմանաչափեր,
- ✓ արտաքին աղբյուրներից միջոցներ ներգրավելու հնարավորություններ:

Բանկում իրացվելիության կառավարման ճիշտ որոշումներ ընդունելու գործում հատկապես կարևորվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը, որն իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների (GAP) հաշվարկման մոդելով՝ ակնթարթային (ցպահանջ) և կուտակային տարանջատումներով: Ակնթարթային իրացվելիությունը հաշվարկվում է ամենօրյա կտրվածքով՝ իրավիճակային ճիշտ որոշումներ կայացնելու նպատակով:

34.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք կապված են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրման, ինչպես նաև ներդրումային գործունեության հետ: Ռիսկն առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից: Համապատասխան հաշվետվություններն ու վերլուծությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Վարչությանը:

Բանկում վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Բանկի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի: Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ պորտուկտների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև որոշ վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում այլ վարկեր ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Բանկի տրամադրվող վարկերը հաստատվում են նաև ռիսկերի վարչության կողմից ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն նվազեցնելով վարկային ռիսկը:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

34.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,309,676	4,030,196	4,770,852	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,936,796	895,567	274,673	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	174,271,403	493,289	43,173,145	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,722,097	10,964	-	1,733,061
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	21,473,387	-	-	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	904,024	-	-	904,024
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	218,623,743	5,430,016	48,218,670	272,272,429
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	218,798,512	4,740,435	29,244,117	252,783,064

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,110,724	-	-	-	-	-	-	-	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,107,036	-	-	-	-	-	-	-	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	-	-	-	-	-	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	38,243,548	6,567,153	22,899,077	45,441,155	39,479,848	13,242,874	52,064,182	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	553,182	-	-	-	-	-	-	1,179,879	1,733,061
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	-	21,473,387	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	904,024	904,024
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,777,302	38,243,548	6,567,153	22,899,077	45,441,155	39,479,848	13,242,874	75,621,472	272,272,429
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,082,980	33,273,823	4,650,669	16,896,814	40,860,821	35,135,028	13,386,982	53,495,947	252,783,064

34.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և գապողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և գապողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետզման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության

գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	67,151,336	43,252,386
Ոսկի	13,816,501	17,475,319
Արժեթղթեր	20,941,544	21,611,130
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	45,497,166	67,732,015
Մեքենաներ	181,555	523,084
Կանխիկ դրամական միջոցներ	32,866,911	34,584,240
Պաշարներ	3,196,380	4,759,602
Այլ գրավ	40,412,457	11,533,592
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին (համախառն)	224,063,850	201,471,368

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Այրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

34.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները,

պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հատույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
	%	%
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Գյուղատնտեսություն	-	5.3
Շինարարություն	0.1	-
Առևտուր	-	0.2
Սպառողական	4.3	-
Հիփոթեքային	2.3	-

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	687,840	-	-	7,004,553	7,692,393
Գյուղատնտեսություն	44,693	20,863	28,624	1,466,259	1,560,439
Շինարարություն	-	-	1,296,301	667,139	1,963,440
Առևտուր	9,430	121,202	369,856	1,970,820	2,471,308
Սպառողական	1,137,972	325,206	220,226	5,090,966	6,774,370
Հիփոթեքային	97,690	82,687	47,935	541,591	769,903
Այլ	29,831	147	56,704	5,251,318	5,338,000
Ընդամենը	2,007,456	550,105	2,019,646	21,992,646	26,569,853

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	902	-	-	9,860,301	9,861,203
Գյուղատնտեսություն	140,552	23,676	13,810	794,115	972,153
Շինարարություն	282,132	12,761	-	2,880,113	3,175,006
Առևտուր	17,812	160,515	43,693	1,581,152	1,803,172
Սպառողական	573,023	234,516	167,885	4,566,559	5,541,983
Հիփոթեքային	153,814	68,326	66,950	614,550	903,640
Այլ	545	4,463	2,507	6,857,010	6,864,525
Ընդամենը	1,168,780	504,257	294,845	27,153,800	29,121,682

34.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է գզայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

34.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Առևտրային պորտֆել

Առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթերի ռիսկը հաշվարկելու համար Բանկի կողմից կիրառվում են Բազել 2-ի տոկոսադրույթի ռիսկի հաշվարկման մեթոդները և մոտեցումները: Համաձայն դրանց տոկոսադրույթի ռիսկը սահմանվում է որպես տոկոսադրույթի հատուկ և ընդհանուր ռիսկերի հանրագումար:

Տոկոսադրույթի ռիսկի հաշվարկման նպատակով պարտքային արժեթղթերի դիրքերը հաշվարկվում են ներքոհիշյալ սկզբունքներով խմբավորված պարտքային արժեթղթերի նկատմամբ: Միևնույն դիրքերի հաշվարկին մասնակցող պարտքային արժեթղթերը պետք է.

- թողարկված լինեն միևնույն անձի կողմից, և
- արտահայտված լինեն միևնույն արժույթով, և
- ունենան միևնույն եկամտաբերությունը, կամ եկամտաբերությունների միջև տարբերությունը չպետք է գերազանցի 0.2 տոկոսային կետը:

Տոկոսադրույքի հատուկ ռիսկի հաշվարկ

Տոկոսադրույքի հատուկ ռիսկի հաշվարկման նպատակով իրականացվում է պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկ: Դիրքերի հաշվարկից հետո հաշվարկվում է պարտքային արժեթղթերի համախառն դիրքը: Համախառն դիրքի հաշվարկում պարտքային արժեթղթերը տարբերակված կշիռներով ընդգրկելու նպատակով դասակարգվում են հետևյալ դասերի՝

- պետական պարտքային արժեթղթեր
- հուսալի պարտքային արժեթղթեր
- այլ պարտքային արժեթղթեր:

Տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկի հաշվարկ

Տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկի հաշվարկման նպատակով նույնպես իրականացվում է պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկ: Ընդ որում, պարտքային արժեթղթերի համախառն գուտ դիրքը հաշվարկվում է որպես պարտքային արժեթղթերի երկար դիրքերի հանրագումարի և կարճ դիրքերի հանրագումարի (բացարձակ մեծությամբ) տարբերություն: Պարտքային արժեթղթերի դիրքերի հաշվարկից հետո պարտքային արժեթղթերի երկար կամ կարճ դիրքերը բաշխվում են մինչև մարումը ընկած ժամանակաշրջաններում՝ համապատասխան կշիռներով: Մինչև մարումը ընկած յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի համար պարտքային արժեթղթերի նվազագույն դիրքը տվյալ ժամանակաշրջանի բոլոր երկար դիրքերի հանրագումարի և կարճ դիրքերի հանրագումարի (բացարձակ մեծությամբ) նվազագույն մեծությունն է: Կախված ժամկետայնությունից բոլոր արժեթղթերը բաժանվում են ըստ համապատասխան գոտիների:

Տվյալ օրվա տոկոսադրույքի ընդհանուր ռիսկը ներքոհիշյալ մեծությունների հանրագումարն է.

- մինչև մարումն ընկած յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի նվազագույն դիրքի 10 տոկոս,
- առաջին գոտու նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- երկրորդ գոտու նվազագույն դիրքի 30 տոկոս,
- երրորդ գոտու նվազագույն դիրքի 30 տոկոս,
- առաջին և երկրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- երկրորդ և երրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 40 տոկոս,
- առաջին և երրորդ գոտիների միջև նվազագույն դիրքի 150 տոկոս,
- պարտքային արժեթղթերի համախառն գուտ դիրքի 100 տոկոս:

Այն օրերին, երբ բանկի հաշվեկշիռը փոփոխություններ չի կրել (ներառյալ՝ ոչ աշխատանքային օրերը), օրական տվյալների հաշվարկում ընդգրկվում են նախորդ օրվա տվյալները:

34.2.2 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման խնդիրն է՝ պահպանել ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդի և զուտ տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակները: Տոկոսադրույքի ռիսկի գազման նպատակով Բանկում գործում են ակտիվների և պարտավորությունների գնագոյացման (տոկոսադրույքների սահմանման) հատուկ մշակված մեխանիզմներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման հիմքում ընկած է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի (GAP) հաշվարկման մոդելը, որը թույլ է տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը Բանկի սպասվող զուտ տոկոսային եկամտի վրա: Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկը գնահատվում է նաև դյուրացիայի մոդելով, որը ցույց է տալիս տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունքում կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը՝ հաշվի առնելով ներգրավված պարտավորությունների և տեղաբաշխված ակտիվների ժամկետայնության անհամապատասխանությունը:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՌ- մեթոդաբանություններից: Օրական կտրվածքով կատարվում է արտարժույթային կուրսերի մոնիթորինգ, որի հիման վրա ամսվա վերջին գալիք ամսվա համար կատարվում է արտարժույթային փոխարժեքների կանխատեսում: Վարչությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված կապիտալի գործիքների իրական արժեքի փոփոխման հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս մինչև հարկումը	Ազդեցությունը շահույթի վրա	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս մինչև հարկումը	Ազդեցությունը շահույթի վրա	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
ԱՄՆ դոլար	+5	(461,615)	(461,615)	+5	947	947
ԱՄՆ դոլար	-5	461,615	461,615	-5	(947)	(947)
Եվրո	+8	(18,139)	(18,139)	+8	4	4
Եվրո	-8	18,139	18,139	-8	(4)	(4)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,861,861	14,538,793	4,710,070	24,110,724
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,128,589	1,785,527	192,920	6,107,036
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,360	-	-	6,360
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,870,127	116,995,357	72,353	217,937,837
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,190,400	542,661	-	1,733,061
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	21,473,387	-	-	21,473,387
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	577,161	326,863	-	904,024
	133,107,885	134,189,201	4,975,343	272,272,429
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,672	-	-	14,672
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	54,747,260	9,975,602	7,484	64,730,346
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	12,467,687	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	44,998,712	133,439,622	5,194,602	183,632,936
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	360,991	6,274	-	367,265
	112,589,322	143,421,498	5,202,086	261,212,906
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,518,563	(9,232,297)	(226,743)	11,059,523
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	16,077,117	10,721,107	-	26,798,224
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	130,064,748	121,643,146	1,075,170	252,783,064
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	117,685,177	121,662,138	1,239,515	240,586,830
Զուտ դիրք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,379,571	(18,992)	(164,345)	12,196,234
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին	18,861,390	9,796,156	63	28,657,609

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

34.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի սպահովվածության հասանելիությունը, որն

անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված	
	2015, %	2014, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	16.01	16.05
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	76.98	76.27

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների:

Ստորև ներկայացվում է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 33-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցայահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,906,301	-	-	-	-	3,906,301
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակեր- պությունների նկատմամբ	36,968,765	2,992,607	10,092,595	10,962,841	9,637,644	70,654,452
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	1,284,635	7,359,555	3,823,497	-	-	12,467,687
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,365,974	22,134,394	90,169,896	29,446,093	3,236	193,119,593
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	367,265	-	-	-	-	367,265
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	93,892,940	32,486,556	104,085,988	40,408,934	9,640,880	280,515,298
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ այայնանագրեր						
Ներհոսք	3,870,000	-	-	-	-	3,870,000
Արտահոսք	(3,906,301)	-	-	-	-	(3,906,301)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,720,781	3,239,154	14,888,413	6,631,130	318,746	26,798,224
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ, 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,224,380	8,236,899	108,792,670	33,015,042	8,321,049	253,590,040
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ այայնանագրեր						
Ներհոսք	-	-	4,749,700	-	-	4,749,700
Արտահոսք	-	-	(5,525,639)	-	-	(5,525,639)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,423,468	3,442,442	13,785,975	9,997,191	8,533	28,657,609

Բանկը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա: Բանկի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի ռեպրում մա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Բանկին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

34.4 Գործառնական ռիսկ

Բանկում գործառնական ռիսկերի կառավարման նպատակով աշխատանքային գործընթացներում, գործառնություններում և գործառնություններում ներդրված են ներքին հսկողության համապատասխան մեխանիզմներ:

Գործառնական ռիսկերից հնարավորինս խուսափելու համար Բանկում խիստ կարևորվում է առանցքային աշխատատեղերում գործառնությունների իրականացումը առնվազն «երկու անձի» սկզբունքով, ընթացակարգերի գրավոր սահմանումը, աշխատակիցների իրավասությունների հստակ տարանջատումն ու աշխատանքային պարտականությունների գրավոր ֆիքսումը:

Վերջինիս պատշաճ ապահովումը հանդիսանում է նաև ISO 9001:2008 որակի կառավարման միջազգային ստանդարտների պահանջ, ուստի, Բանկի բոլոր կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների կանոնակարգերում հստակեցված են ստորաբաժանման յուրաքանչյուր աշխատատեղի նկարագիրը, աշխատակցի իրավունքները, պարտականությունները և պարտավորությունները:

Գործառնական ռիսկի առաջացման տեսանկյունից խիստ կարևորվում է նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անխափան գործունեության պատշաճ ապահովումը:

Անձնակազմի ռիսկ

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչության և Ոստմնական կենտրոնի կողմից: Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչությունը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, իսկ Ոստմնական կենտրոնը կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկ

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ներքին դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

35 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր

թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	26,229,186	24,688,737
Լրացուցիչ կապիտալ	45,925	844,759
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	26,275,111	25,533,496
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	216,513,685	193,089,685
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	12.14%	13.22%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2014թ. որոշում է կայացրել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Հիմք ընդունելով Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը՝ Բաժնետերը 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ կհամարի ընդհանուր կապիտալը առնվազն 7,092,500 հազար դրամով, որը կներառվի նորմատիվային կապիտալի հաշվարկում և կապահովի Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջը ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի վերաբերյալ:

www.grantthornton.am